

שמות

ב"ה, יום א' לסדר ואלה שמות בני ישראל, ה'תש"ל

. . . אין אַנבליק פון דעם יאַרצייט־הילולא פון דעם אַלטן רבי'ן, בעל התניא והשלחן־ערוך, אין דער היינטיגער וואָך, איז אַ דבר בעתו ווידעראַמאַל צו דערמאָנען זיין באַקאַנטן וואָרט: „אַ איד דאַרף לעבן מיט דער צייט“ — מיט דער תורה צייט וואָס איז אַנגעפילט מיט דעם אינהאַלט און גייסט פון דער פרשת השבוע.

די סדרה שמות הויבט זיך אָן מיט דעם אונטערשטרייכן די נעמען פון די קינדער פון ישראל וועלכע זיינען געקומען אין מצרים — ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, גו'. דערמיט לערנט אונז די תורה הק', אַז בשעת אידן קומען אַריין אין מצרים, אַ לאַנד וואו דער לעבנס־שטייגער און גאַנצע וועלט־אויפפאַסונג איז דער היפוך פון דעם אידישן גייסט און אידישן דרך, דאַרף מען די ערשטע זאך באַוואַרענען, אַז די קינדער זאָלן ניט פאַרגעסן ווער זיי זיינען, און ווער זייערע עלטערן זיינען געווען; זיי זאָלן שטענדיג וויסן און געדענקען, אַז זיי זיינען בני ישראל, אידישע קינדער, די קינדער פון אברהם יצחק און יעקב, שרה רבקה רחל און לאה (ווי דאָס איז אַנגעדייטעט אין וואָרט ישראל). וועלכע טראָגן מיט שטאַלץ זייערע אידישע נעמען, און פירן זיך אויף אין טאַג־טעגלעכן לעבן אַזוי אַז מ'קען באַלד דערקענען, אַז דאָס זיינען אידישע קינדער — ראובן, שמעון, לוי און יהודא אא"וו. דאָס קען דערגרייכט ווערן נאָר ווען מ'גיט די קינדער אַ טיף־אינגעוואַרצלטן אידישן חינוך, וואָס גיט זיי די שטאַרקייט צו בלייבן אַ מציאות פאַר זיך, אַ פאַלק פאַר זיך, אונטער די שווערסטע נסיונות פון גלות מצרים, און דאָס איז די פאַרזיכערונג, אַז מ'וועט אַרויס פון מצרים מיט אַלע קינדער, זין און טעכטער, און גאַנצעהייט, גאַנצע און שטאַלצע אידן, ווי אונזערע חכמים זכרונם לברכה זאָגן, אַז מיט די זעלבע נעמען וואָס מ'איז אַריין אין מצרים, זיינען זיי אויך אַרויס פון מצרים.

און דאָס איז די נצחיות־דיגע הוראה פון דער נצחיות־דיגער תורה, וואָס איז גילטיג פאַר אַלע צייטן און אַלע לענדער, בפרט אין דער איצטיגער צייט און אין דעם דאָזיגען לאַנד, אַז דער קיום פון אידישן פאַלק און די גאַנצקייט פון דער אידישער היים און די פאַרזיכערונג אַז די אידישע קינדער וועלן בלייבן שטאַלצע און באַוואוסטזיניגע אידן, איז אינגאַנצן אָפהענגיק פון אַ דורכדרינגלעכן תורה־טרייען אידישן חינוך, אַן פשרות און אַן פאַר־וואַסערונג . . .